

ЛОВЕЦЪТ И ХУБАВИЦАТА ХАНТИЙСКА ПРИКАЗКА

Превод от руски: Ангел Каралийчев, Вела Каралийчева, 1956

chitanka.info

Живеел някога един ловец на име Ханти-хо. Той бил добър човек и обичал да помага на бедните ловци. Ханти-хо имал жена и син. През един мрачен ден ловецът казал:

— Тайгата и гората са безкрайни. Няма обхождане. По-добре да си почина през този дъждовен ден.

Легнал той и потънал в дълбок сън. Спал цяла неделя. На седмия ден се събудил и се протегнал:

— Ама че дълго съм спал!

А жена му се обадила:

— Седмия ден вече, откак си легнал.

Ловецът станал, умил се и се облякъл. Излязъл на улицата. Погледнал наоколо: слънцето греело. Върнал се в къщи. Седнали да хапнат. След като се нахранили, Ханти-хо рекъл на жена си:

— Донеси ми дрехите, с които ходя на лов в гората.

А на сина си рекъл:

— Сине, тичай да насметеш към дома еленовото стадо и хвани двата най-добри елена.

Отишъл синът, насмел еленовото стадо и хванал двата най-добри елена. А ловецът през това време се приготвил. Най-напред облякъл парката^[1], а над нея — малицата^[2], с която ходел на лов.

И малкият му син се облякъл като него.

Излезли на улицата. Ловецът взел подплатените с кожа ски, сложил ги в шейната и натоварил отгоре пушката си, сто стрели и два-три лъка.

Потеглили към гората. И щом стигнали до края на задънения път, по който возели дърва, забелязали, че оттам наскоро е минала мечка.

— А, хубавице-богатирке! Скъпо животно си ти! Сега ще те гоня, додето имам очи да виждам и уши да слушам, до последния си дъх ще те преследвам! — викнал бащата.

И двамата със сина поели по следите. Вървели, що вървели и спрели елените.

Бащата рекъл:

— Ти, синко, няма защо да се трепеш. Връщай се назад с елените!

И продължил сам да гони мечката. Вървял той ни много, ни малко, а земята станала мокра и разкаляна.

— Я да оставя аз този горски звяр и да пренощувам тук!

Насякъл клони, наредил ги върху калната земя и си приготвил постеля. Почнал да суши мократа си дреха и калните си обуца. Закърпил изподраната си дреха и заспал.

Развиделило се. Събудил се и се огледал. Наоколо се издигали голи хълмове и височини. Трябвало да нарами ските.

Дигнал се и пак тръгнал. Отдалечил се от огъня и що да види — недалече от мястото, където бил той, пренощувала и мечката, която гонел.

— А-а-а, хубавице-богатирке, скъпо животно си ти! Сега се намираш близо до мене. Ще те гоня, додето имам очи да виждам и уши да слушам, до последния си дъх ще те преследвам.

И поел по следите на мечката... Минала дългата пролет, която свежда надолу шиите на конете и на другите животни. Пукнало се лятото със зелените листа и сочната трева. А той все преследвал мечката. Неусетно отлетяло и лятото със зелените листа и сочната трева.

Зимата сменяла лятото, лятото — зимата. Три години време ловецът гонел мечката.

Една вечер си рекъл:

— Ще легна и хубаво ще се наспя. Що ми трябва да тичам подир този звяр? Да не би да носи на гърба си торба с пари?

Насякъл дърва и си приготвил постеля. Изсушил мократа си дреха и калните си обуца. Закърпил се и легнал да спи.

Съмнало се. Сложил си ските и тръгнал. Огънят още се виждал, когато разбрал, че мечката е нощувала съвсем близо до него.

— А-а-а, хубавице-богатирке, скъпо животно, не знаех, че си толкова близо. Сега ще те гоня, додето имам очи да виждам и уши да слушам, до последния си дъх ще те преследвам! — извикал ловецът.

И продължил гонитбата. По едно време се появила гориста земя. Вървял, що вървял ловецът, додето стигнал брега на едно голо езеро, езеро без гора, езеро без трева. Лоша страна. Никъде не се виждали дървета. Изведнъж насреща му се задала богатирката-хубавица, скъпият звяр.

— Брей, че близо си била!

Тръгнал след нея и стигнал отвъдния бряг на пустото езеро.

Наближил мечката, ръка да протегне и ще я стигне.

Изведнъж пред ловеца се изпречила много висока скала — от земята до небето. Ханти-хо видял, че мечката ту се покатерва до върха, ту пак се търкулва надолу. Не може да се задържи.

Запретнал се и той да се катери по скалата. Настигнал мечката, насочил пушката, още малко и ще я повали, но тя изневиделица се скрила от очите му, само задните ѝ крака се мярнали. Навярно с последни сили е успяла да се закрепил горе, като е забила ноктите си.

Ханти-хо погледнал в далечината с ясните си очи, които виждали и близката, и далечната земя. Разбрал, че е дошъл в града на богатирите, града, чийто край не се виждал. Опашката на звяра се мярнала в едно от високите жилища, направени от здрава ела.

— В този далечен край, където стигат само зверовете, аз надали ще хвана мечката, а ще оставя тука главата си, моята глава с гъстите коси и с плитките.

Влязъл в града, минал зад жилището, където се бил скрил звярът, и седнал на една скамейка.

В това време се отворила вратата на съседното жилище и от него излязъл един човек.

И ловецът видял, че този човек е голям колкото двамина обикновени човеци. Отворила се вратата и на друго жилище и от него излязъл човек, равен на трима обикновени човеци. От трети дом излязъл човек, голям колкото четирима обикновени човеци. Седмият човек бил висок колкото седмина обикновени човеци.

Най-сетне се отворила вратата на жилището, зад което седял ловецът. Показал се старец с бяла глава и с бяла брада. Той заобиколил жилището, видял ловеца, върнал се назад и рекъл:

— Този човек не се е блъскал толкова дълго, за да седи на улицата зад къщата! Трябва да го поканим у дома.

И чул се звън, сякаш някой тръска торба със злато. Излязла една хубавица и закрила с ръка лицето си от ловеца.

— Хайде, тръгвай след мене, влизай у дома — рекла тя на завален език. — В този далечен край ти не си дошъл да загинеш от ледена смърт, не си дошъл да бъдеш погубен от бяла смърт... Ела, ела, влизай...

И хубавицата Най влязла вътре. Ловецът Ханти-хо се приближил до вратата и също влязъл. Огледал жилището: на една скамейка седял

старецът, а до него — човек, обикновен на ръст. Старецът станал и настанил гостенина на мястото, отредено за гости.

— Хайде, Мишхо, хайде, синко — рекъл старецът, като се обърнал към човека с обикновения ръст, — върви да повикаш братята си. Нека дойдат, защото ни пристигна гостенин-сват.

Мишхо станал, облякъл се, обул се и направил на гостенина знак, с който искал да му каже: „От този далечен край ти надали ще се измъкнеш жив. Аз ще повикам моите братя-великани и те ще се разправят с тебе.“

Гостенинът му отвърнал също със знак: „Гледай си работата. Да става, каквото ще.“

Мишхо хукнал навън. След малко се върнал. Подир него по един, по двама се задали великаните.

Влизали и се подсмивали:

— Ехе-хе! Сватовник ни е дошъл, сватовник за сестрата! Не е лошо. Отколе не сме пили винце. И за гостенина ще е добре да пийне малко винце.

Влизали, влизали, най-сетне се показал и великанът Отепшиви — най-големият от всичките великани. Той се втурнал вътре и се засмял:

— Ехе-хе! Гостенин дошъл! Не е лошо, винце ще пийнем! Отколе не сме пили.

От улицата внесли бъчва, която събирала петнадесет ведра вино. Пробили в бъчвата дупка, подложили под дупката черпак и захванали да пият. Свършила се тая бъчва, внесли втора. Изпили втората и подали трета. Като свършили и нея, великаните почнали да падат един след друг. Най-сетне Мишхо казал на гостенина:

— Главата ми натежа. Като падна и аз, ти ще останеш сам с Отепшиви. Той ще те погълне наместо вино.

— Абе, нека ме погълне — отвърнал гостенинът, — какво мога да направя?

Мишхо паднал пиан. Отепшиви изведнъж вдигнал глава и рекъл на ловеца:

— Ех, идвали са при нас, брате, и по-здрави от тебе, и по-силни. Хайде да пием.

Пили, що пили двамата и бъчвата се свършила. Отепшиви рекъл на хубавицата:

— Трябва да се намери някъде бѣчва от десет ведра. Излязъл на улицата, донесъл нова бѣчва и се засмял:

— Ехе-е-е, свате! Нашите мъже всичките се натъркаляха, а за тебе и мене има още вино.

Пили, що пили и си приказвали, докато най-сетне великанът се олюлял и паднал пиян. Ханти-хо останал сам да пие и сам да си приказва. Приближил се до бѣчвата, посегнал да гребне — нищо! Изпразнила се. Тогава той запитал хубавицата Най:

— Откъде носят те вино?

Хубавицата Най отвърнала:

— Нашите ходят с шейните на юг. Бързоногите елени отиват дотам за един ден и насам още един ден.

Ловецът се облякъл, излязъл, взел ските си, сложил ги на краката и поел. Бързо стигнал до мястото. Влязъл в кръчмата и викнал на кръчмарина:

— Любезни приятелю, дошъл съм при тебе за вино, ще ми дадеш ли?

— Колко искаш?

— Не знам, колкото дадеш.

— Ей ги бѣчвите — избирай, която щеш.

— Хайде, търкулни насам една от десет ведра.

Кръчмаринът търкулнал към него една бѣчва от десет ведра. Ханти-хо присегнал през тезгяха, поел бѣчвата и я повдигнал.

— Малка е — рекъл, — дай по-голяма!

Кръчмаринът му търкулнал друга бѣчва — от петнадесет ведра. Ловецът поел и нея през тезгяха, измъкнал от джеба си шепа злато и го изсипал върху тезгяха.

Кръчмаринът задържал, колкото му трябвало, а останалото злато бутнал към ловеца.

Ловецът прибрал парите и ги изсипал в джеба си. Сетне взел бѣчвата, нарамил я и поел назад. Още същия ден се върнал в града на великаните. Пробил дупка на бѣчвата и седнал да си допие.

Изведнџ Отепшиви се протегнал, отворил очи и що да види — Ханти-хо все още седи и пие.

— А бе, сватовнико, ти още ли пиеш?

Поклатил бѣчвата — пълна. Запитал хубавицата Най:

— Откъде е туй вино? Преди да падна, аз внесох бъчва от десет ведра.

Тя отвърнала:

— Оная бъчва отколе свърши. Той сам ходи и донесе петнадесетведрена бъчва. Отиде и се върна за един ден.

Отепшиви се обърнал към гостенина:

— Значи, ти си ходил за вино? Ехе-хе! Грабнал черпака, наточил си вино и го опитал.

— Хм! Хубаво!

Сетне един след друг захванали да се дигат и другите великани. Събудил се и Мишхо. Отепшиви викнал:

— Свате, ти излезе най-силен. Хайде още да прием!

Мишхо сърдито скочил и казал на хубавицата Най:

— Трябва да приготвиш постеля за гостенина. Той не е дошъл тук да ни мъкне вино и през всичкото време да пие с нас.

Отепшиви добавил:

— Е, нека легне сватът, нека си почине.

Ханти-хо легнал и заспал.

Спал, що спал, събудил се и станал. Великаните вече ги нямало.

И останал Ханти-хо при великаните.

Веднъж старецът казал на най-малкия си син:

— Синко, я събери братята си, настана вече, както виждам, време за лов на патици и гъски.

Мишхо се разсърдил, скочил и излязъл навън. Подир малко се върнал. След него се занижали и великаните.

— Ехе-е-е, не е лошо да направим лов на гъски и патици, додето е тук свата.

Най-подир дошъл Отепшиви. Повели разговор. Отепшиви рекъл:

— Момчета, трябва ни еленово стадо. Ще тръгнем с елени, защото ако тръгнем пешком, кога ще стигнем?

Подгонили едно еленово стадо, изловили елените и ги впрегнали в шейните. Седнали в шейните и поели.

Пътували, що пътували и стигнали до провлака между две обширни наводнени пространства. Спрели елените. Отепшиви рекъл:

— Хайде, свате, ти си пъргав човек, остани да ловиш птици. Ти най-добре ще се справиш с тая работа.

Мишхо направил знак на Ханти-хо:

— Ако пропуснеш само една птица или едно птиче, същия миг на място ще бъдеш пронизан със стрела.

Ханти-хо отвърнал:

— Нека бъда пронизан! Да става, каквото ще!

Великаните седнали в шейните и заминали. Огледал се Ханти-хо наоколо и разбрал, че отдето и да летят птиците — всичките прелитат през това място. Додето се оглеждал, надвиснал чер облак от птици.

— Ами сега?... Брей, че беда! Нямам никакво оръжие. Брей, че мъка!

Приближил се до шейната и повдигнал кожата, с която я покривали. Хубавицата Най успяла, без да я забележат, да сложи там един дебел железен прът.

— Виж, това е хубаво! Сега имам оръжие!

След малко птиците го нападнали. Захванал той да ги изстребва. Мятал се насам-нататък. Трупал върху земята цели купчини от птици. Шест купчини натрупал, седем натрупал... Най-сетне напорът на птиците спрял. От ловеца течел пот като град. Отишъл при шейната да обърше челото си. Седнал да си отдъхне.

Обърнал се и що да види — задали се още повече птици. Приближили. Той се вдигнал и отново захванал да размахва пръта. Натрупал шест купчини, големи като палатки, седем натрупал. Тръгнал пак към шейната, за да избърше потното си лице.

Но щом се обърнал — видял, че пристигат още повече птици. Приближили се до него. Отново се заловил за работа. Събарял той птиците, трупал купчина след купчина. Не пропуснал нито едно птиче. Като свършил, тръгнал към шейната, седнал и избърсал изпотеното си лице.

По едно време се задали великаните. А Отепшиви, който яхал най-буйния елен, държал на коленете си лък, готов за стрелба. Приближил се и разбрал, че и този път не може да посегне върху Ханти-хо.

— Хм! Юнак! Юнак! Не изтърва нито едно птиче.

— Нали ловците ходят на лов, за да не изтърват птиците или животните! — рекъл Ханти-хо.

Един след друг захванали да се събират великаните. Последен дошъл Мишхо.

Всички се чудели и не могли да се начудят — как тъй е можал да избие всичките птици! Отепшиви рекъл:

— А бе, момчета, какво се чудите? Нашият сват е юнак над юнаците! И тъй, свате, разделяй сега плячката!

Тогава Мишхо се втурнал и гневно казал:

— Той не е дошъл, за да ни лови дивеч и да ни го дели! И се заловил да дели птиците между великаните. Ханти-хо видял, че и за него има дял.

Мишхо делил, делил и най-сетне свършил. Великаните захванали да се съветват.

— А бе, момчета, едва, ли ще смогнем да ги закараме у дома — рекъл Отепшиви. — Додето ги извозим, те ще червясат. Да се преселим, момчета, на това място и тук да ги изядем.

Върнали шейните към къщи. Взели жените и децата си и се преселили на новото място.

Заловили се великаните да приготвят птиците. Жените ги оскубали и изкормили, а мъжете окачили месото да се суши. Само делът на Ханти-хо останал непобутнат.

Ден лежал, два лежал. Най-сетне ловецът почнал да мърмори:

— Напразно избихме толкова невинни птици. Щом ние не можем да ги изядем, има много гладни мъже и жени, които минават оттук. Туй месо трябва да дадем на ония, които гладуват. Те ще хапнат и ще утолят глада си. А като се успокоят, ще отминат с благодарност.

Тогава хубавицата Най се дигнала, облякла делничната си малица, с която варяла чай и готвела ядене, и се заловила да чисти птиците на Ханти-хо. А пък той се заел да ги окачва. И додето слънцето зайде зад скалите на Северен Урал, работата била свършена.

А великаните все още се въртели около своите птици.

Минало лятото, настанала зимата. Дошло време за пътуване със ски. Бащата на великаните пак рекъл на най-малкия си син:

— Синко, да беше отишъл при братята си да им кажеш, че е настанало време за лов на диви елени.

Мишхо скочил и сърдито хукнал навън. След малко се върнал. Подир Мишхо братята се занизали един след друг. Последен влязъл Отепшиви. Усмихнал се и рекъл:

— Чувай, свате, не е лошо, додето живееш тук, да дойдеш с нас на лов за диви елени. Трябва да идем... Само че, момчета, нима ще вървим пешком? Трябва ни еленово стадо.

Великаните излезли. След малко подгонили стадо елени.

Мишхо направил знак на Ханти-хо:

— Сега ще те накарат да ловиш хор-елена^[3], който никога не е хващан. Ако не го хванеш, мигом ще те пронижат със стрела. Този хор-елен с никакво тинзян-ласо^[4] не може да се задържи. Три пъти омотано ласо не издържа. Ако към такова ласо прибавиш и стоманено въже, пак няма да издържа.

— Нека ме пронижат. Да става, каквото ще!

Насмели стадото. Отепшиви рекъл:

— Хайде, свате, ти си ловък и пъргав човек, я ни хвани онова хор-еленче, дето никога не сме го хващали.

Дали му тинзян-ласо, което не било яко и не можело да издържа. Ловецът рекъл:

— А бе, момченца, вашето ласо е слабо. Аз донесох със себе си моето тинзян-ласо. Ще ида да го взема.

Отишъл зад къщата при шейната си и измъкнал изпод дрехата своето тинзян-ласо.

Приближил се до стадото. Гледа — хор-еленът, който никога не бил хващан, се мята настрана от останалите. Ловецът захванал да се промъква към него. Като доближил и пресметнал, че ласото ще стигне, подскочил, затекъл се насреща му и метнал ласото тичешком. Еленът понечил да се хвърли настрана, но примката на ласото обвила рогата му в долния им край.

От страх хор-еленът паднал на колене. Ловецът го стегнал с ласото. Еленът скочил и скокът му като вълна помел четвъртината от еленовото стадо на великаните.

Отепшиви рекъл:

— По-полека, свате, защото ще погубиш всичките ни елени.

А Мишхо казал:

— Ах, вие, негодници, тъй ви се пада! Този човек не е дошъл тук от далечната земя, за да лови вашия хор-елен и да ви снабдява с елени!

Хванали хор-елена и го впрегнали в шейната на Отепшиви. Пригответи и другите шейни. Ханти-хо видял, че Мишхо е нагласил шейна и за него.

Тогава Отепшиви се обадил:

— Хайде, свате, тръгвай най-напред!

— Вървете вие, вървете! — отвърнал ловецът. — Аз не знам къде правите лов на елени.

Потеглили всичките. Вървели, що вървели, най-сетне стигнали до една ивица земя, която се простирала между два дола. Спрели елените. Отепшиви рекъл:

— Хайде, свате, ти си пъргав човек. Остани тук да причакваш елените. Тебе най те бива за тая работа. А ние ще идем да ги подгоним.

Мишхо му направил знак: „Ако пропуснеш тук само едно еленче, Отепшиви на място ще те прониже със стрела.“

— Ех, нека, нека ме прониже. Да става, каквото ще!

Великаните седнали в шейните и заминали.

Додето Ханти-хо разглеждал местността, на отвъдния бряг на блатото се показали животните и те нямали брой.

— Хм! Аз нямам никакво оръжие. Какво ще правя сега! Туй се казва беда!

Приближил се до шейната, поповдигнал покривката — и какво излязло? Хубавицата Най, без да я забележат, пъкнала там един железен прът.

— Добре стана! Сега имам оръжие! — си рекъл ловецът.

През това време животните съвсем се приближили и той се заловил за работа. Не оставил жив нито един елен от ония, които дошли отдоле, нито пък от ония, които дошли отгоре. Всичките помел.

Приближил се до шейната, за да изтрие студената си пот. Обърнал се и що да види — пристигат още повече елени. И пак се заловил за работа. Едва успял да избърше студената си пот и видял, че идат несметен брой елени. Краят им се не виждал. Оставил ги да се приближат и отново размахал железния прът. Повалил ги.

В това време се задал Отепшиви с хор-елена.

— Какво е това бе, свате! Ами че ти не си оставил нищо живо!

Един след друг захванали да се събират великаните. Пристигнал и Мишхо. Всички се чудели и не можели да се начудят. Отепшиви рекъл:

— Хайде, свате, раздели сега елените!

Мишхо възмутен излязъл напред:

— Вие сте неблагодарни! Този човек затуй ли е дошъл в нашия далечен край, да ни снабдява с елени и да ги дели помежду ни!

И Мишхо се заловил да разхвърля между великаните всичките елени, като ги хващал за краката.

Ловецът видял, че Мишхо и за него трупа дял. Мишхо трупал, трупал и свършил. Великаните захванали да се съветват:

— Слушайте, момчета — рекъл Отепшиви, — кога ще смогнем да закараме всичкото това месо? По-добре да се преселим тук с жените и децата!

Поели към къщи, но скоро се върнали и се заселили на новото място със семействата си. Великаните се заловили да приготвят елените. Мъжете дерели и чистили животните, а жените провесвали месото, за да съхне. Делът на Ханти-хо останал непобутнат. Ден лежал, два лежал. Най-сетне хубавицата Най казала:

— Как може тъй! Защо изтрепахте невинните животни? Блатните свраки и гарваните туй за туй ще ги развлекат. Ако ние сами не можем да ги изядем, навярно ще дойдат отнякъде пътници. Нали на света има много гладни мъже и жени. Ако им дадем това месо, те ще наситят глада си. И ще отминат с благодарност.

Ханти-хо облякъл вехтата си малица, с която ходел на лов за риба и дивеч, отишъл при своите елени и се заловил да ги дере. В работата му помагала и хубавицата Най, сестрата на великаните.

Щом слънцето се потулило зад скалите на Северен Урал, те привършили всичко.

А великаните все още се въртели около елените си.

И заживели всички на новото място. Веднъж бащата казал на най-малкия си син:

— Я чувай, синко, да беше отишъл да повикаш братята си. Струва ми се, че е дошло време да поемем към нашия жертвеник. Кажиречи, минаха седем лета, откак не сме ходили там.

Лицето на Мишхо се покрило с пясъчна бледнина, със земна бледнина. Той скочил и дал знак на Ханти-хо:

— Иде вече краят! — рекъл той. — Сега заедно с другите жертви ще се закълнат да принесат в жертва и твоята глава с гъстите коси и с плитките.

Ханти-хо му отвърнал със знак:

— В този далечен край аз не съм дошъл току-тъй. Да става, каквото ще.

Мишхо хукнал навън. Бърже се върнал. След него един след друг захванали да влизат великаните. Последен пристигнал Отепшиви. Като се усмихнал, той рекъл:

— Е, не е лошо, не е лошо! Само че ни трябва еленово стадо. За жертви са потребни шарени, бели и черни елени.

Великаните се дигнали и заминали.

Ханти-хо рекъл на хубавицата Най:

— Къде ми са дрехите, с които дойдох тука? Донеси ми ги.

Донесли му дрехите. Захванал да се облича. Най-напред сложил пъстрата като небе в мрачно време парка, над нея — старата малица, с която ходел на лов за дивеч и за риба.

Насмели стадото. Всички излезли на улицата. Отепшиви викнал:

— Хайде, хванете елените, че да вървим! Наловили шарени, бели и черни елени и вързали шест жертви с ремъци.

Ханти-хо помислил за себе си: „Седмата жертва ще бъде моята глава.“

Впрегнали елените и поели. Вървели, що вървели, най-сетне пристигнали. Пред тях се възправили седем брези, израснали от един корен. Ханти-хо видял по върховете на шестте брези шест скалпа^[5] на шестима богатири, изсъхнали и почернели. Завързали великаните елените за дънерите на брежите и захванали да произнасят заклинания. Покланяли се като дървета с мека сърцевина. И чува ловецът, че се кълнат да принесат в жертва и неговата глава с гъстите коси и с плитките. Щом чул това, додето ония се унасяли в клетки, той почнал крачка по крачка да отстъпва назад.

Потулил се зад едно дърво. На бърза ръка свалил ловната си малица, свалил пушката си и я напълнил със заряд за девет глухаря.

— Ако е речено песента ми да остане и занапред, ако е речено приказката ми да остане и занапред, на мястото, където гръмне пушката ми, нека бъдат повалени и отнесени и дърветата, и тревите, пуснали корени в майката земя!

И гръмнал.

Там, дето имало иглолистна гора, земята се покрила с иглици, дето имало широколистна гора — земята се покрила с листа...

Упътил се към великаните, но тях вече ги нямало. Изчезнали и шейните им.

Ханти-хо се затекъл пешком. Като влязъл в къщи, великаните се били събрали всичките на съвет.

— Е, свате, доде ли си?

— Къде мога да отида? — отвърнал Ханти-хо.

— Ние мислехме, че си затрупан. Стори ни се, че небето се провали.

— А бе, небето наистина се провали. Крайчецът на небето притисна пръста на крака ми. Додето го освободя, останах надире от вас.

Минали още много дни и години. Веднъж Ханти-хо рекъл на стареца:

— Ех, старче, ръцете ми жадуват да прегърнат жената и сина, краката ми жадуват да стъпят на родна земя. Аз си имам своя земя, имам си своя вода. Пусни ме да си ида. Нека дойде с мене и дъщеря ти да зарадвам сина си с хубава невяста.

Старецът рекъл на най-малкия си син:

— Синко, я иди да повикаш братята си. Трябва да поговорим. Сватът тъгува за родното си място като езерна рибка. Замислил се е за земята си, за близките си.

Мишхо бързо излязъл навън. Не след дълго се върнал. Надошли и великаните.

— Казвай сега, по каква работа ни викаш? Бащата рекъл:

— По каква работа ви повиках ли? Сватът се е затъжил за своя край.

Великаните почнали да го усукват:

— Брей, намислил си и тръгваш. Почакай още два-три дена. Ще приготвим сватбено угощение, ще приготвим дарове.

И захванали да се готвят. След три-четири дена наредили сладка трапеза. Свършило се угощението и великаните впрегнали елените. Ханти-хо и хубавицата Най седнали в шейните си, сбогували се и поели.

Пътували, що пътували и изведнъж Ханти-хо гледа — напреде му огън, от небето до земята. Не може да се мине през него. Ловецът рекъл на хубавицата:

— Я слез от шейната, виж какво е това чудо напреде ни.

Хубавицата Най погледнала и рекла:

— Туй са хитрините на моите братя великани. Те не можаха да те убият, затуй сега захващат тъй или инак да хитруват.

— Ако искаш да живееш, легни по очите си! — извикал Ханти-хо.

И взел железния си прът от шейната. Тръгнал пред елените. Приблизил се до огъня и захванал да го разпръсва на разни страни. Проправил пътечка, по която едва-едва минали шейните. А от двете страни огънят бушувал. Сетне рекъл на хубавицата Най:

— Стани, погледни надире!

Хубавицата Най станала и видяла пътечката през огъня.

Отминали по-нататък. Щом се отдалечили от огъня, напреде им се появила непроходима гора. Затънеш ли в такава гора, не можеш се измъкна.

Ханти-хо запитал хубавицата Най:

— Какво е това чудо?

— Туй са хитрините на моите братя великани. Жално им е да ме пуснат.

— Те няма да ни задържат.

И като измъкнал от джеба си едно гребенче, той тръгнал пред шейната и захванал да чеше гората. Разчесал гъстата гора наляво и надясно. Отново се открил път. Минали и тази пречка.

Тогава Ханти-хо рекъл:

— Ето че магиите на твоите братя не успяха. Ние ги унищожихме всичките. Сега пък аз ще извърша чудеса. Да видим ще минат ли те през моите чудеса.

Спрели елените. Той слязъл от шейната и отишъл много надалеч, където човешкото око не стигало. Свалил ловната си малица, свалил пушката си и сложил в нея заряд за седем глухара.

— Нека на мястото, където гръмне пушката ми, бъдат повалени и отнесени всичките дървета и всичките треви, пуснали корен в майката земя. На това място да се появи море без гора, море без трева. Водата му да не бъде годна за пиене, водата на това море да бъде солена!

И изстрелял от пушката си заряд за седем глухара. Всичките дървета били повалени, всичките треви пометени. И се образувало море без гора, море без трева.

Приближил се до това море, опитал водата — не била годна за пиене, само сол!

Върнал се тогава Ханти-хо при хубавицата:

— Хубавице Най — рекъл, — иди виж моята магия! Хубавицата Най се приближила до мястото, погледнала и заплакала.

— Свърши се вече! — рекла тя. — Сега кой ще възпее любимия ми най-малък брат? За другите не ми е жал. Те много са ме мъчили и терзали.

Седнали в шейните си и продължили своя път. Вървели, що вървели, наближили мястото, където някога Ханти-хо пасял елените си есенно време. Нямамо никаква следа от копито, нито от крак.

Хубавицата Най рекла:

— Миналия път ти се хвалеше, че си имал такива и такива богатства, че си имал толкова и толкова елени.

Ханти-хо с огорчение отговорил:

— Минаха вече десетина години, откак заминах. Навярно някой е идвал от чужди страни. Синът ми може би не е жив. Той беше слаб, безсилен и не е можал да се опре. Жена ми навярно са отвлекли. Отмъкнали са може би имането ми, откарали са елените ми.

Продължили пътя си. Стигнали до онова място, където някога Ханти-хо пасял елените си зимно време. Тук-таме се срещали следи от елени.

— Ето на — рекъл Ханти-хо, — тези следи са останали от отвличеното мое еленово стадо.

Тръгнали по-нататък. Пътували, пътували и стигнали до онова място, където някога Ханти-хо пасял елените си пролетно време. Гледа — тук-там ходят елени, но те не носят неговите белези, а белезите на друг човек. Само на по-старите елени личели неговите белези.

— Нали ти казах, че някой е идвал тук от чужди страни, взел е жена ми, убил е сина ми и върху елените ми е поставил свои белези.

Продължили пътя си. Пристигнали там, където той пасял елените си лятно време. Колко много елени! Цял мравуняк! Наблизо се показала къщурка. Пред къщурката седял човек с червена рубашка и нещо дялкал. Край него тичал един малчуган. Щом забелязал ловеца и хубавицата, той се развикал:

— Я гледай, някой иде насам!

— Не ми пречи да работя. Малко ли хора минават оттук! — отвърнал мъжът.

Ханти-хо видял малчугана и тъжно рекъл:

— Виждаш ли, девойко, каква мъка е за мене! Тук е дошъл непознат мъж, взел е жена ми и те имат вече голямо дете, а сина ми навярно са погубили. А малчуганът тичал и крещял:

— Гледайте, някой иде при нас!

Мъжът казал:

— Ако иде баща ми, той е и твой баща. Ти не го помниш. Ти се роди три месеца по-късно, след като баща ни се загуби, но аз хубаво го помия. Ние заедно бродехме из гората за лов.

Момчето се втурнало в къщурката при майка си:

— Мамо, мамо, баща ни се връща!

Жената извикала:

— Ах ти, немирнико, баща ти замина много отдавна. Оттогава минаха толкова години на колкото си ти. Той не е между живите. Напразно тревожиш праха на покойния!

Малчуганът изтичал повторно на улицата, почнал да подскача радостно и пак се втурнал в къщурката:

— Мамо, мамо, тате си иде, тате си иде!

А майка му се разсърдила. Още малко и щяла да го натупа.

Ханти-хо се приближил до къщурката. Гледа — мъжа в червената рубашка, когото взел за чужденец, бил родният му син. Оня същия, който го изпроводил на далечния път. Възмъжал синът му, станал голям.

Ханти-хо прегърнал и целунал двамата си синове.

Изскочила и майката на улицата. Сетне тя завела хубавицата Най в къщурката. Настанила я на онова прославно невестинско място, където самата тя седяла някога.

Ханти-хо и синът му разпрегнали елените, пуснали ги и влезнали в къщурката. В чест на бащата дали угощение. Той се обърнал към поголемия си син и му рекъл:

— Ех, синко, ти дочака най-сетне баща си! Доведох ти невеста за чудо и приказ. Живейте и бъдете щастливи!

[1] Парка — общо название на кожените дрехи. ↑

[2] Малица — двойна кожена дреха. ↑

[3] Хор-елен — бик-елен. ↑

[4] Тинзян — ласо за ловене на домашни елени. ↑

[5] Скалп — изрязана от главата кожа с косите. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.